

**ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ПАША – 2023 г.
В ОБЩИНА БОТЕВГРАД**

I. ОСНОВАНИЕ

Настоящият Годишен план за паша за 2023 г., се разработва на основание чл.37о, ал.4, т.1 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ), съгласно който планът се изготвя ежегодно и се внася за разглеждане и приемане от Общинския съвет Ботевград.

II. ОБХВАТ

Годишният план за паша определя годишното разпределение и ползване на имотите с начин на трайно ползване „пасища”, „мери” и „ливади” от земи по чл.19 от ЗСПЗЗ в землищата на населените места на територията на Община Ботевград при спазване на правилата за ползването им, изготвени съгласно чл.37о, ал.2 т.1-12 от ЗСПЗЗ и приети от Общински съвет – Ботевград и включва:

1. размера и местоположението на пасища, мери и ливади за общо и за индивидуално ползване в зависимост от броя и вида на отглежданите пасищни животни на територията на съответно землище.
2. правила за ползването на пасища, мери и ливади на територията на общината.

III. ЦЕЛ

1. Да се подобри стопанисването, контролът и редът за ползването на пасища, мери и ливади, общинска собственост от земеделските стопани или техни сдружения.
2. Да се повишат техните познания при прилагане на добрите селскостопански практики и тяхното положително и отрицателно въздействие върху околната среда.
3. Да се осигури опазването, поддържането и/или възстановяването на постоянните пасища като ресурс, който оказва положително влияние върху околната среда, поради изключителната им роля за опазване на биоразнообразието и за съхранение на почвата.

IV. СПИСЪК С РАЗМЕРА И МЕСТОПОЛЖЕНИЕТО НА ПАСИЩАТА, МЕРИТЕ И ЛИВАДИТЕ ЗА ОБЩО И ИНДИВИДУАЛНО ПОЛЗВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СЪОТВЕТНО ЗЕМЛИЩЕ – Приложение №1

Община Ботевград ежегодно изготвя списък на имотите с начин на трайно ползване пасища, мери и ливади, стопанисвани от нея, за които няма сключени договори за наем по населени места.

Изготвеният списък се предоставя на Общинския съвет, който ежегодно приема решение с мнозинство от общия брой на съветниците за предоставяне за ползване на мерите и пасищата, съгласно чл.37о, ал.1 и 2 от ЗСПЗЗ.

V. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПЛАНА

Финансовото осигуряване на плана да се постига чрез:

1. Наемите за ползване на мери, пасища и ливади - общинска собственост, постъпват като приход в бюджета на община Ботевград и се използват по предназначение.

2. Финансиране по проекти – наемателите на пасища, мери и ливади могат да кандидатстват по европейски програми за средства с цел подобряване екологичното им състояние.

VI. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

При изпълнение на плана, общинската администрация взаимодейства с Общинска служба по земеделие и Областна дирекция „Земеделие” и ОДБХ.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА И ПОЛЗВАТЕЛИТЕ ЗА ПОДДЪРЖАНЕТО НА ПАСИЩАТА, МЕРИТЕ И ЛИВАДИТЕ В ОБЩИНА БОТЕВГРАД

1. Задължения на общината
  - 1.1. Да осигури безпрепятствено ползване на общинските мери, пасища и ливади за извеждане на паша на притежаваните от земеделските стопани животни.
  - 1.2. Да предоставя информация и методически указания на ползвателите, относно необходимите мероприятия по поддържане и опазване на мерите, пасищата и ливадите.
  - 1.3. Да актуализира ежегодно договорите за ползване на пасищата и мерите, в съответствие броя на притежаваните от земеделските стопани животни.
  - 1.4. Кмета на общината, кметовете и кметските заместници на населението място заедно със специализираните органи осъществяват контрол за провеждането на мероприятия по осигуряване на пожарна безопасност, които се извършват и са за сметка на ползвателите при сключен договор за ползването им.
  - 1.5. Информира ползвателите на пасища, мери при настъпили промени в нормативните документи, касаещи условията по предоставяне, поддържане и опазване на пасищата и мерите в добро земеделско и екологично състояние.
  - 1.6. Кметовете/кметските заместници от населените места на общината следят за изпълнението на правилата за ползване на общинските пасища, мери от страна на ползвателите и свеждат до знанието им изготвена от община Ботевград информация по т.1.5. При констатирани нарушения уведомяват своевременно община Ботевград.
2. Задължения на ползвателите
  - 2.1. Да почистват постоянните пасища, мери и ливади от нежелана храстовидна растителност и да провеждат борба с плевели и устойчиви растителни видове.
  - 2.2. Да не променят предназначението на пасищата, мерите и ливадите, да не ги разорават и да не ги използват за неземеделски нужди.
  - 2.3. Да не допускат замърсяването им с битови, строителни, производствени, опасни и други отпадъци.
  - 2.4. Да не се палят сухи треви и храсти в пасищата, мерите и ливадите. Ползвателите на земеделски земи носят отговорност за изгарянето на стърнища и други растителни отпадъци на земеделската земя и са длъжни да участват при гасенето им.
  - 2.5. Да опазват електропреносните и други съоръжения и инсталации, както и водоемите в предоставените им имоти.
  - 2.6. Да извършват балансирано торене с минерални торове и умерено торене с оборски тор, с цел недопускане на замърсяване на повърхностни почвени води.
  - 2.7. Да не се извършва паша нощем и без пастир.
  - 2.8. Да не се извършва паша в горите, граничещи с пасищата.
  - 2.9. Да не се допуска лагеруване на домашни животни в пасищата, мерите и ливадите.

- 2.10. Да не извършват сеч на намиращите се върху отдадените под наем пасища, мери и ливади отделно стоящи или групи дървета, без разрешение от оторизираните за това органи.
- 2.11. Да ги опазват от ерозиране, заблацияване, засоляване.
- 2.12. Да не изграждат постройки с траен статут в пасищата, мерите и ливадите.
- 2.13. Да не ги преотстъпват за ползване на трети лица.
- 2.14. Лично да съпровождат стадото по пътя до пасището и се грижат за него в пасището, или да ангажират и изрично посочват други лица, които да извършват това от тяхно име и за тяхна сметка.
- 2.15. При агротехнически мероприятия, като подсяване, торене, борба с плевелната растителност, отводняване и напояване, както и построяването на навеси се съгласуват с общинска администрация, а мероприятията почистване от камъни и почистване от храсти с кмета или кметския заместник на населеното място.
- 2.16. Да заплащат в срок годишния наем за пасищата, мерите и ливадите.
- 2.17. Да не допускат по никакъв начин навлизането на животните им в земеделски земи на други лица, освен в собствените и наетите.

ПРАВИЛА ЗА ПОЛЗВАНЕ НА МЕРИТЕ, ПАСИЩАТА И ЛИВАДИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БОТЕВГРАД

Правила за ползване на мерите, пасищата и ливадите на територията на Община Ботевград са изготвени, съгласно изискванията на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (чл.37о, ал.1 и ал.2).

I. Перспективен експлоатационен план

Перспективния експлоатационен план е разработен на основание и във връзка с развитието на селските райони в страната. Цели на перспективния експлоатационен план са:

1. Дългосрочно опазване на пасищата в Община Ботевград и опазване на биологичното разнообразие, с цел преобръщане на негативните промени, причинени от несъобразена със възможностите на природата паша, от изоставяне на пасищата и използване на земите за други цели.
2. В дългосрочен план да се повиши и капацитета за разработване и управление на агро-екологични проекти.
3. Установяване на контакти между управляващи, учени и земеделски стопани с цел постигане на максимална ефективност при използване на мерите и пасищата и достигане на максималния възможен екологичен ефект при ефективно разходване на средствата, получени чрез финансовите стимули на Европейския съюз, предназначени за развитието на земеделието.
4. Създаване на модел за формиране на сдружения на земеделските производители, които ще допринесат за по-нататъшното развитие и икономически растеж на районите с пасища.

II. Правила за определяне начина на разпределение на пасищата, мерите и ливадите за индивидуално ползване по реда на чл.37и от ЗСПЗЗ.

1. Пасищата и мерите – публична общинска собственост и ливадите - частна общинска собственост могат да се отдават под наем или аренда само на собственици или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, съобразно броя и вида на регистрираните животни, по цена, определена по пазарен механизъм. Пасищата, мерите и ливадите от общинския поземлен фонд се предоставят на лица, които нямат данъчни задължения, нямат задължения към Държавен фонд „Земеделие”, държавния поземлен фонд, общински поземлен фонд и за земи по чл.37в, ал.3, т.2.
2. Общинският съвет определя с решение пасищата, мерите и ливадите за общо (при проявен интерес) и индивидуално ползване. Списъците на имотите за индивидуално ползване съдържат номер на имота, землище, местност, площ, категория и се обявяват в общината, кметствата и се публикуват на интернет страницата на общината в срок до 1 март.
3. Пасищата, мерите и ливадите се разпределят между правоимащите, които имат регистриран животновъден обект в съответното землище, съобразно броя и вида на регистрираните пасищни селскостопански животни, в зависимост от притежаваните или ползваните на правно основание пасища, мери и ливади, но не повече от 15 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 30 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория. На правоимащите лица, които отглеждат говеда с предназначение за производство на месо и животни от местни /автохонни/ породи, се разпределят

до 20 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 40 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория .

4. Лицата, които желаят пасища, мери и ливади за индивидуално ползване подават заявление по образец, одобрен от министъра на земеделието и храните, до кмета на общината, на територията на която е регистриран животновъдният им обект и/или животновъдният обект – пасище, в срок до 10 март.
5. Министерството на земеделието и храните предоставя служебно на съответната община извлечение от Интегрираната информационна система на ББХ за животновъдните обекти на територията на общината.
6. Кметът на общината назначава комисия, в състав от трима до петима редовни членове, единия от които – правоспособен юрист и двама резервни членове, която определя необходимата за всеки кандидат площ и разпределя имотите за всяко землище. Комисията съставя протокол за окончателното разпределение на имотите при наличие на необходимите площи в срок до 1 май.
7. При недостиг на пасище, мери и ливади от общинския поземлен фонд в землището към разпределените по реда на т. 3 имоти, съответната комисия извършва допълнително разпределение в съседно землище, което може да се намира в съседна община или област и съставя протокол за окончателното разпределение на имотите в срок до 1 юни. Този ред се прилага до изчерпване на имотите от общинския поземлен фонд или до достигане на нормите по т.3. Разпределението се извършва последователно в съседното землище, община и област.
8. При недостиг на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд след разпределението по предходните точки, в съответното и съседни землища, по заявление от правоимащото лице в срок до 10 юни, комисията по т. 6 предоставя служебно на министъра на земеделието и храните или оправомощено от него лице протоколите и копие от заявлението за допълнително разпределение на имоти от държавния поземлен фонд.
9. Протоколите се обявяват в съответното кметство и се публикува на интернет страницата на общината и може да се обжалва по отношение на площта на разпределените имоти в 14-дневен срок пред районния съд. Обжалването не спира изпълнението на протокола, освен ако съдът разпорежи друго.
10. Въз основа на протокола на комисията и след заплащане на наемната цена, кметът на общината, сключва договори за наем или аренда. Минималния срок на договорите е 5 стопански години. Договорите се регистрират в Общинска служба по земеделие – Ботевград.
11. Останалите свободни пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд се отдават под наем чрез търг, в който се допускат до участие само собственици на пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ. Търговете се провеждат от комисия назначена от кмета на общината. Договорите се сключват за една стопанска година.
12. Останалите след провеждане на търговете по т. 11 свободни пасища, мери и ливади се отдават под наем чрез търг на собственици на пасищни селскостопански животни и на лица, които поемат задължение да ги поддържат в добро земеделско и екологично състояние, по ред, определен в правилника за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделски земи. Договорите се сключват за една стопанска година.

III. Договори за наем на мерите, пасищата и ливадите

Минималният срок на договорите за наем или аренда на пасища, мери и ливади със собственици или ползватели на регистрирани животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни е 5 (пет) стопански години. Договорите се вписват в Служба по вписванията, като разходите по вписването са за сметка на наемателя. В договорите за наем са предвижда увеличение на наемната цена с официалния инфлационен индекс на потребителските цени, публикуван от Националния статистически институт.

Във всички останали случаи по чл.37и от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи срока на договора е за една стопанска година. Годишната наемна цена се изплаща еднократно при сключване на договора, а за всяка следваща година до 01 октомври за предстоящата стопанска година.

Договорите за наем по чл.37и, ал.13 от ЗСПЗЗ могат да се прекратяват или изменят преди изтичането на срока, по искане на ползвателя и се прекратяват преди изтичането на срока при промяна на условията по чл.37и, ал.4 от ЗСПЗЗ, освен в случаите на настъпили форсмажорни обстоятелства.

Общината прекратява договорите за наем или аренда за имоти по чл.19 от ЗСПЗЗ, сключени по реда на чл.37и, ал.12, 13 и 14 от ЗСПЗЗ, и предоставени от общинския съвет по реда на §27 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, след издаване на решението на общинската служба по земеделие и изтичане на стопанската година, в която е издадено решението.

IV. Правила за ползване на части от мерите и пасищата предназначени предимно за косене.

Земеделските стопани, които поддържат постоянно затревените площи трябва да спазват следните правила:

1. Да не използват минерални торове и продукти за растителна защита;
2. Да не разорават постоянно затревените площи;
3. Да не изграждат нови отводнителни системи;
4. Да извършват първата коситба в равнинните райони от 15 юни до 15 юли, а в планинските райони, съгласно Наредбата за определяне на критерии за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват (ДВ, бр.20 от 2008 г.) – в периода 30 юни до 15 август;
5. Косенето е ръчно или с косачки за бавно косене, като косят от центъра към периферията, а когато това не е възможно – от единия край към другия, като използват ниска скорост.

V. Мерки за опазване, поддържане и подобряване на мерите, пасищата и ливадите.

При ползване на земеделски земи е необходимо да се спазват Националните стандарти за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние, определение със Заповед №РД-09-122/23.02.2015 г. на Министъра на земеделието и храните, а именно:

„Национален стандарт 1”.

Забранява се използването на минерални и органични азотосъдържащи торове в буферните ивици:

- с ширина минимум 5 метра на равнинни площи, по протежение на повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море), с изключение на оризовите клетки;
- с ширина минимум 10 метра на равнинни площи при торене с течна фракция на оборски тор;
- с ширина минимум 10 метра при торене на площи с наклон;

- с ширина 50 метра при торене на площи с остър наклон.

„Национален стандарт 2”.

При използването на вода за напояване, земеделският стопанин трябва да притежава съответният документ за право на ползване (разрешително, договор и др.)

„Национален стандарт 3”.

Забранява се пряко и непряко отвеждане на веществата от Списък I и Списък II в подземните води (Списъците са Приложение към Заповед №РД-09-122/23.02.2015 г. на Министъра на земеделието и храните).

„Национален стандарт 4”.

В земеделското стопанство с уникален идентификационен номер и обработваеми площи над 5 ха е задължително в общата сеитбооборотна площ да се включат минимум 30% култури със слята повърхност, с изключение на площи за производство на тютюн.

„Национален стандарт 5”.

За ограничаване на ерозията на площи с наклон се прилага:

- за обработваеми земи – обработка на почвата се извършва перпендикулярно на склона или по хоризонталите;
- за трайни насаждения – укрепване на междуредията чрез затревяване частично/пълно, или засяване/засаждане с други култури, и/или обработка на почвата се извършва перпендикулярно на склона или по хоризонталите.

„Национален стандарт 6”.

Забранява се изгарянето на стърнищата.

„Национален стандарт 7”.

Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите:

- полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел;
- съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел;
- постоянни пасища, мери и ливади от навлизането на нежелана растителност – орлова папрат /*Pteridium aquilinum*/, чемерика /*Veratrum spp.*/, айлант /*Ailanthus*/ и аморфа /*Amorpha fruticosa*/;
- живи плетове и дървета, които не се отразяват по време на размножителния период и периода на отглеждане на птиците (от 1 март до 31 юли);

Националните стандарти за добро земеделско и екологично състояние на земята са задължителни за изпълнение от всички земеделски стопани, собственици и/или ползватели на земеделски земи, които са бенефициенти по:

- директните плащания;
- чл.46 и чл.47 от Регламент /ЕС/ №1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти /ЕИО/ №922/72, /ЕИО/ №234/79, /ЕО/ №1037/2001 и /ЕО/ I1234/2007;
- следните мерки от Програма за развитие на селските райони:

Агроекология и климат, Биологично земеделие, Плащания по „НАТУРА 2000” и Рамкова директива за водите; Плащания за райони с природни или други специфични ограничения.

Националните стандарти за добро земеделско и екологично състояние не отменят задълженията на собствениците или ползвателите на земеделски земи по Закона за опазване на земеделските земи, Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и други нормативни актове.”

VI. Ветеринарна профилактика

Мерките за ветеринарна профилактика и борба срещу болестите по животните са посочени в Държавната профилактична програма за задължителните мерки за профилактика и борба срещу болестите по животните, съгласно чл.118, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД). При поява на заразна болест Директорът на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ) издава заповед, с която определя мерките за ограничаване и ликвидиране на болестта. Постоянно действащите към областните управи и кметства на общини епизоотични комисии предприемат действия за изпълнение и контрол на взетите мерки за предотвратяване или ликвидиране на заболяването до стабилизирането на обстановката. В зависимост от епизоотичната обстановка се провеждат мероприятия за обезвреждане на околната среда, почистване и райониране на пасищата, хигиенизиране на водопой или налагане на забрана върху използването им при необходимост. В обявените огнища на заразни болести се провеждат задължителни текущи и заключителни дезинфекции, дезинсекции и дератизации (ДДД), предвидени в съответната наредба. Съгласно чл.108, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), средствата за покриване на разходите, свързани с епизоотичните рискове, ежегодно се осигуряват целево от републиканския бюджет. При възникване на заболяване от списъка по чл.118, ал.1 от ЗВД, ДДД мероприятия и консумативите се заплащат от бюджета, съгласно чл.120, ал.2 от ЗВД.

VII. Построяване на навеси

Построяването на сгради, постройки и съоръжения в пасища, мери и ливади се извършва, съгласно изискванията на Наредба №19 от 25 октомври 2012 година за строителството в земеделски земи без промяна на предназначението им и Закона за опазване на земеделските земи.

Сгради, постройки и съоръжения, които могат да се изграждат в земеделски земи:

- селскостопански сгради за съхранение на растителна и животинска продукция;
- селскостопански сгради за отглеждане на животни;
- сгради за селскостопански машини;
- резервоари и водоеми;
- силажовместилища, торохранилища и пречиствателни съоръжения;
- съоръжения за водоснабдяване, канализация и електроснабдяване;
- хидромелиоративни съоръжения.

Ползвател по договор за индивидуално ползване, сключен за повече от една година, има право да постави временни навеси и ограждения с цел по-добро стопанисване и опазване на земеделските земи, само с предварително писмено съгласие, издадено от Община Ботевград и при условие, че не блокира достъпа на други стада до местата за паша и водопоите или като осигури необходимите прокари за селскостопанските животни.

Поставянето на временни навеси и ограждения да се извършва по реда на чл.56, ал.2 и чл.147, ал.1, т.7 от Закона за устройство на територията, след заплащане на административната такса, съгласно Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цените на услугите.

VIII. Охрана

Ползвателите на мери и пасища от Общинския поземлен фонд организират охраната на ползваните от тях имоти, включени в договора за наем или аренда, за

които са поели задължението да ги поддържат в добро земеделско и екологично състояние.

IX. Режим на ползване, забрани и ограничения в зависимост от конкретните дадености на топографски, почвени, климатични и други физически условия, и на развитието на животновъдството на територията на общината.

Собствениците и ползвателите на земеделските земи носят отговорност за съответствието с хигиенните норми на произвежданата растителна или животинска продукция от земеделската земя и вредите, нанесени на земеделските земи, притежавани от другите собственици, а също така и за увреждане на качеството на повърхностните и подпочвените води.

Физическите и юридическите лица носят отговорност, ако с действията си увреждат качеството или екологичните функции на земеделските земи.

Забранява се:

1. употребата на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към Министерството на околната среда и водите;
2. изгарянето на стърнищата и други растителни остатъци в земеделските земи;
3. използването на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието и храните;
4. унищожаването или промяната на изградените противоерозионни и хидромелиоративни съоръжения без изрично съгласие на съответните държавни органи;
5. превръщането на пасища, мери и ливади в обработваеми земи;
6. коситба в размножителния период на птиците;

В случай, че общински пасища, мери попадат или граничат със защитени зони по Натура 2000, ползвателите им са длъжни да спазват забраните и ограниченията, утвърдени в заповедта за обявяване на съответната защитена зона от Натура 2000. Не могат да се използват за напояване води, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми.

Организациите, които стопанисват и доставят вода за напояване, извършват периодично проверки за качеството на водите и в случаите, когато се установят вредни вещества и остатъци над пределно допустимите норми, уведомяват ползвателите и спират подаването на водата до възстановяването на нейното качество. Ползвателите на водите за периода на спиране имат право да искат обезщетение за претърпени вреди и пропуснати ползи по исков ред.

X. Поддържане на мерите и пасищата в добро земеделско и екологично състояние.

Поддържането на мерите и пасищата в добро земеделско и екологично състояние за общо и индивидуално ползване е съответно за сметка на ползвателите и следва да е съобразено с Правилата за ползване на мерите, пасищата и ливадите на територията на община Ботевград.